

Bled, 31. 1. 2024

Št.: 0133-1/2023-10

Odgovor Javnega zavoda Triglavski narodni park (JZ TNP) o kmetijstvu in problematiki velikih zveri v Triglavskem narodnem parku po forumu zainteresirane javnosti Triglavskega narodnega parka na Jesenicah 24. 11. 2024

Javni zavod Triglavski narodni park (JZ TNP) v zvezi z vprašanji, ki se nanašajo na kmetijstvo in s tem povezano problematiko velikih zveri v Triglavskem narodnem parku, podaja naslednji odgovor:

Največji napori in izziv pri upravljanju z volkom je v iskanju učinkovitih rešitev na področju preprečevanja ali zmanjševanja obsega konfliktnih dogodkov ter sobivanjem lokalnega prebivalstva z volkom. JZ TNP se aktivno vključuje v organizirana sistematična spremljanja stanja prisotnosti volka, v obsegu svojih pristojnosti in zmožnosti. Pričakovanja JZ TNP so v smeri aktivnega sodelovanja vseh pristojnih deležnikov, kritične in objektivne ocene posledic prisotnosti velikih zveri na opuščanje tradicionalne rabe prostora in kmetovanja v Alpah. Želimo razviti in uporabiti učinkovite preprečevalne - preventivne ukrepe za zmanjšanje obsega konfliktnih dogodkov v alpskem prostoru, vzpostaviti učinkovit odločevalski proces (čim krajši čas upravnih postopkov za izredne odvzeme iz narave) ter celovita, odkrita in enotna komunikacija med vsemi deležniki. Izvajanje in še pred tem odločevanje naj bo čim hitrejše, kar se najbolj morajo zavedati ključne ustanove, ki sodelujejo v tem procesu. Enako velja tudi pri spoštovanju zakonitega roka pri plačilu povzročenih škod. JZ TNP je v preteklosti veliko truda in naporov posvetil ravno prepočasnemu postopkom glede odločanja o škodnih primerih s strani pristojnih. Če je prišlo do škodnega primera, smo velikokrat pristojne opozarjali na nedopustno - časovno prepočasno poravnavanje škod, povzročenih od velikih zveri.

Zaradi resnosti omenjene problematike in realizacije postopkov smo omenjene vsebine obravnavali na 8. in 9. seji sveta zavoda TNP (11. 1. in 10. 3. 2023), zapisniki s sklepi so objavljeni na spletnih straneh JZ TNP. Prav tako smo izvedli dve okrogli mizi o Problematiki velikih zveri na območju parka, na katere smo povabili kmetovalce, lastnike in akademske strokovnjake s tega področja, žal se posveta niso udeležili predstavniki odločevalcev – MNVP. Imamo tudi dva predstavnika zavoda



TNP, ki aktivno sodelujeva v skupini, ki je formirana v okviru gorenjskih občin za reševanje konfliktnih situacij v zvezi z velikimi zvermi. Vse te aktivnosti JZ TNP so namenjene čim hitrejšim in optimalnim rešitvam pereče problematike velikih zveri na območju TNP in širšem prostoru Alp.

TNP potrebuje kmetijstvo za varstvo in ohranjanje kulturne krajine ter ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov, vezanih na travniške površine

Kmetijstvo je eden od temeljnih ciljev in dejavnosti, ki jih ohranjamo in tudi spodbujamo na območju Triglavskega narodnega parka (TNP). Kot tradicionalna raba prostora je v svoji preteklosti pustila neprecenljiv pečat območju, ki bi bil brez te dejavnosti bolj osiromašen in ne razpoznaven, kot je sedaj. Govorimo o kulturni krajini, ki je zagotovo ena od tipičnih vrednot območja TNP in katere si brez kmetijske dejavnosti ne moremo predstavljati. Še posebno moramo poudariti planinsko pašništvo, ki je in ima v alpskem prostoru neizmerno zgodovinsko in tradicionalno vlogo ter biodiverzitetno funkcijo na travniških površinah.

V zadnjih letih so se na območje TNP vrnile velike zveri, volk in medved zaradi naravnih danosti, ris pa z interventnim doseljevanjem po izumrtju. Vse tri imajo in bodo v prihodnosti imele določen vpliv na ta prostor, saj bo in tudi je v preteklosti prihajalo do določenih konfliktnih situacij predvsem pri izvajanju paše domače živali v sredogorju, še bolj pa na planinah. Ker so se določeni škodni primeri dogajali v preteklih pašnih sezonah, smo tudi v JZ TNP pričeli z aktivnim delovanjem pri reševanju, upravljanju in posledično iskanju najuspešnejših načinov reševanja nastalih konfliktnih situacij. Po izkušnjah iz preteklosti bo največ konfliktnih primerov prihajalo zaradi prisotnosti volkov.

Upravljanje z velikimi zvermi, ki so zavarovane vrste, je po zakonodaji dodeljeno Ministrstvu za naravne vire in prostor (MNVP), divjad pa Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Izredni odvzem velikih zveri iz narave se lahko izvede zgolj ob posebnem dovoljenju (odločba), ki ga izda MNVP. Izjeme in pogoji so določeni v Uredbi o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19). Odvzem divjadi iz narave pa je določen z Lovsko upravljavskimi načrti, ki jih izdela Zavod za gozdove (ZGS), potrdi pa MKGP. JZ TNP upravlja z Loviščem s posebnim namenom Triglav-Bled (v nadaljevanju LPN Triglav-Bled). Za kakršno koli poseganje v populacijo velikih zveri smo dolžni spoštovati obstoječo zakonodajo in določila izdanih odločb. Tako smo v preteklem letu imeli dovoljenje za odvzem volkov na območju LPN Triglav – Bled in sicer dveh osebkov volčjega tropa Pokljuka in osebkov križancev (pes – volk) na območju Gornjesavske doline. Dva osebka volka na območju LPN Triglav – Bled sta bila v preteklem letu tudi odvzeta iz narave.



Zelo pomemben pa je tudi pomen travniških površin za ohranjanje vrst in habitatnih tipov, vezanih na travnike. V praksi je ohranjanje aktivne paše na pašnikih in planinah poglobljen pogoj za preprečevanje zaraščanja travnikov, skrb za kale,.. To je ključno za ohranjanje življenjskega prostora za določene vrste ptic, travniških metuljev, dvoživk, netopirjev,...

Dr. Tit Potočnik
direktor JZ TNP

